

DAG VAN DE BEROEPSKOLOM 2019

Nieuwsbrief 2

17 mei 2019

Uitgave van de Leido Academy, thema-netwerk voor LevenLang Leren

DYNAMIEK IN DE BEROEPSKOLOM & HET WERKVELD NU EN STRAKS

mbo en hbo samen in ontwikkeling– de instrumenten onder de loep

Vrijdag 11 oktober 2019 van 10 tot 16 uur
Congrescentrum Mercure Hotel Amersfoort

Aandacht voor:

- **Meerdere schakelmomenten in de beroepskolom**
- **Veranderingen binnen de arbeidsmarkt voor afgestudeerden mbo-4, Ad en Bachelor**
- **Instrumenten (maatregelen, componenten van leerlijnen, regelgeving, kaders...)**

Door te kijken naar:

- **Instrumenten die specifiek worden ingezet binnen delen van de beroepskolom**
- **Betrokken partijen bij de schakelmomenten en de instrumenten die ze hanteren**
- **Organisaties die te maken hebben met veranderingen op de arbeidsmarkt en de vraag naar afgestudeerden**

En door met elkaar te praten als:

- **Betrokkenen bij de aansluitingsmomenten mbo-B, mbo-Ad en Ad-B**
 - **Instreammanagers en aansluitingscoördinatoren**
 - **Medewerkers van 'externe' partijen (rond de beroepskolom)**
 - **Beleidsmakers mbo en hbo**

In de eerste nieuwsbrief is in grote lijnen aangegeven waarom het op 11 oktober draait nl. het bezien wat alle hectiek en dynamiek met zich meebrengt - en in de komende jaren zal brengen - als het gaat om de beroepskolom met mbo-4, Ad en Bachelor. Er gaan meer leerlijnen en mogelijkheden voor studenten en instellingen ontstaan. Daarbij spelen allerlei zaken een rol zoals de keuzedelen in het mbo, de duale varianten voor de Ad en de roep om tweejarige resterende programma's om de Bachelor te kunnen verwerven voor inhoudelijk verwante routes.

Om daarop zicht te krijgen, vanuit verschillende invalshoeken, zijn we straks bij elkaar: degenen die bij de instellingen voor mbo en hbo werken, en anderen die naar die ontwikkelingen kijken van buiten het beroepsonderwijs – maar wel een bepaalde en inhoudelijke betrokkenheid kennen.

Die meningen en belevingen met betrekking tot het hanteren van bepaalde instrumenten en de daaraan gekoppelde ontwikkelingen zetten we naast en tegenover elkaar, om helder te krijgen wat voor de komende periode samen in gang kan worden gezet.

Thema's

Het draait op de DvdB als zodanig om twee thema's en daaraan gekoppelde instrumenten en ontwikkelingen. Daarmee is het mogelijk om beelden te schetsen van wat rond een thema gebeurt en kan gaan gebeuren, maar ook om te bezien wat de interactie tussen die thema's teweeg brengt, zeker in de komende jaren. Aldus wordt recht gedaan aan het begrip 'beroepskolom', draaiend om opleidingen die worden aangeboden alsmede om de wijze waarop het werkveld (arbeidsmarkt, bedrijfsleven, beroepsorganisaties) te maken heeft met die leerlijnen.

Die betrokkenheid van het werkveld heeft onder meer te maken met hoe studenten binnen de mbo- en hbo-opleidingen praktijkervaring opdoen maar vooral ook met de wijze waarop afgestudeerden op alle drie niveaus: mbo-4, Ad en Bachelor, als beginnende beroepsbeoefenaar worden 'opgenomen' door het bedrijfsleven.

In beide gevallen is er sprake van het zoeken naar antwoorden op veranderingen, ook in programma's die opleidingen aanbieden, en naar de beste manier om gediplomeerden een vloeiende en passende start te laten maken.

Hier de twee thema's, kort toegelicht. In de komende nieuwsbrieven werken we deze verder uit.

Thema 1: De leerlijnen die van deze meetpunten gebruikmaken, zijn aan het veranderen. De focus op de aansluiting 'mbo-Bachelor' verschuift deels naar twee andere nl. 'mbo-Ad' en 'Ad-Bachelor'.

In de afgelopen periode werd duidelijk dat het binnen de beroepskolom niet alleen meer draait om de aansluiting van mbo-4 op het hbo, en dan de Bachelor. Er is daarbij de afgelopen 25 jaar behoorlijk veel energie gestopt in het verbeteren van de doorstroom, programmatisch maar ook qua voorbereiding op een studie met het oog op het verhogen van de kans op studiesucces.

Maar er is nu een tweede mogelijkheid naast de Bachelor, de Ad dus. Zeker als de route via de Ad naar de Bachelor even lang is, valt er voor mbo'ers en hun omgeving (ouders, decanen, begeleiders) zeker iets te kiezen. Uiteraard kunnen de opgedane ervaringen met de mbo-Bachelor-route worden gebruikt voor de mbo-Ad-leerlijn, maar dit vraagt vooral om het duidelijk kunnen maken wat de wezenlijke verschillen zijn tussen een keuze uit de Ad en de Bachelor.

Vervolgens is er het derde scharnierpunt nl. de doorgang na de Ad naar een programma om de Bachelorgraad te kunnen behalen. Een verwante doorstroom zal wel geen probleem vormen, maar om iets anders te gaan doen zal er werk aan de winkel zijn – voor de student en de ontvangende opleiding. Het is nu al duidelijk dat het straks een echt onderscheidend proces gaat worden, met een eigen coördinator aan beide kanten, dus bij de afleverende Ad-opleiding en de ontvangende bacheloropleiding. In de wetgeving staat daarover het een en ander vermeld.

Het gaat in beide nieuwe gevallen niet alleen om de inhoudelijke en programmatische zaken rond de aansluiting en doorstroom, maar ook om regelingen die consequenties kunnen hebben voor studenten, in positieve en negatieve zin – zeker bij een niet-verwant vervolg. Ook hieraan zal dus aandacht dienen te worden geschonken, met goed onderbouwd materiaal voor studenten, ouders en begeleiders.

Thema 2: De drie niveaus hebben hun eigen waarde voor de arbeidsmarkt, een specifieke relevantie voor het werkveld en daarmee hun eigen duidelijke dynamiek.

Het betekent dat de functies die bij deze drie niveaus horen - en geschikt zijn voor beginnende beroepsbeoefenaren en voor mensen die hiermee kunnen doorgroeien – een andere invulling gaan krijgen. De functies voor een Bachelor via de Ad dan wel via de vierjarige route krijgen andere accenten. De arbeidsmarkt komt aldus 'in beweging', met gevolgen voor de beroepsprofielen en de daarbij te maken keuzes.

Een voorbeeld van deze dynamiek is dat een Ad'er – die al een andere functie invult dan vroeger de Bachelor – kan doorgroeien binnen een bedrijf of organisatie en aldus (op termijn) de bachelorgraad behaalt, in deeltijd of in een duale vorm. De functie die daarmee al gaandeweg wordt ingevuld, zal in veel gevallen nadrukkelijk verschillen van banen waarin rechtstreeks een afgestudeerde Bachelor met een ongedeelde vierjarige opleiding terecht kan komen.

Mogelijk dat die 'tweedeling' nog zal worden versterkt als mbo'ers massaal gaan kiezen voor de Ad en dan verder werken of studeren - en aldus het aandeel havisten in de bacheloropleiding als gevolg daarvan gigantisch omhoog gaat...

Ook zal door het levenlang ontwikkelen en de nadruk die hierop wordt gelegd door experts, vaker worden gezien of het wel handig is om al het 'intelligentie-kruit' te verschieten op zo jong mogelijke leeftijd. Dat heeft ook te maken met het feit dat de overheid het principe hanteert van het bekostigen van 1 Ad, 1 Bachelor en 1 Master. Iemand kan dus een Bachelor halen, daarmee niet uit de voeten kunnen op de arbeidsmarkt (of gewoon zelf de motivatie zien verdwijnen), en willen opteren voor een Ad in een andere sector. In dat geval moet die studie helemaal zelf worden betaald.

Het eerst doen van een Ad kan inhouden dat daarna nadrukkelijk wordt stilgestaan bij het vervolg. Het gaan volgen van een andere Bachelor is in dat geval mogelijk, tegen wettelijk collegegeld.

Een andere optie die er is voor afgestudeerde mbo'ers en Ad'ers, is het gaan doen van bedrijfsopleidingen en korte scholingsprogramma's. Zeker als duale vormen gaan groeien, zijn die certificaten te combineren met het werk. Bovendien kunnen ze op een gegeven moment worden ingewisseld – waar mogelijk – voor het verkorten van de route voor een Ad resp. Bachelor

Instrumenten bespreken tijdens de DvdB

Rond beide thema's zal aldus een aantal instrumenten die met een bepaald doel heel specifiek worden ingezet bij de vormgeving van de beroepskolom, worden belicht. Dat gebeurt via aantal korte plenaire presentaties, om de toon voor de discussies te zetten. Daarna worden in de ochtend-sessies in kleine groepen stellingen met betrekking tot het gebruik van de betreffende instrumenten besproken, vooral om elkaars meningen en ervaringen te vernemen - om vervolgens te bezien wat de meest relevante zaken zijn waarover men het eens is als het gaat om de komende periode.

Dat wil zeggen dat per instrument de volgende invalshoeken een soort rode draad gaan vormen:

- Wat is het instrument dat is ingezet?
- Wat was de bedoeling ervan, wat beoogde men?
- Wat is er gaande qua ontwikkelingen? Is het op een bepaalde manier bruikbaar? Waarom?
- Wat moet eventueel worden bijgesteld, om het instrument optimaal te kunnen inzetten?

Vervolgens wordt in het middagdeel bezien hoe beide thema's aan de hand van de discussies over de onderliggende instrumenten in elkaar zijn te schuiven, hoe ze elkaar kunnen versterken en wat er nodig is om voor de komende tijd een evenwicht te vinden tussen de opleidingen en de beroepen binnen deze kolom, met als markeringspunten mbo-4, Ad en Bachelor.

Wat voorbeelden alvast qua instrumenten en ontwikkelingen

Hierbij een aantal instrumenten en daaraan verbonden ontwikkelingen die we onder de loep gaan nemen, met het oog op de invloed die ze hebben op de aansluitingsmomenten en de keuzes die studenten maken – en de rol van het bedrijfsleven. In de volgende nummers meer toelichting...

Thema 1:

- Inzet keuzedelen en meetellen voor de doorstroom
- Toegankelijkheid en het (niet) stellen van eisen
- Invoering van de Ad, in combinatie met een 2+2-route naar de Bachelor en hoe dan...
- Bachelor met (veel) meer havisten en gevolgen voor de aanpak binnen die opleiding
- Onderscheiden van vier stromen bij het mbo-4
- Doorloop van BBL naar Ad
- Beleid als het gaat om het verhogen van rendementen in de Bachelor
- Gevolgen van studieleningen en andere veranderingen voor studenten in het hbo

Thema 2:

- Betrokkenheid van het hbo bij de taken van SBB
- Samenhang tussen kwalificaties voor mbo-4 en Ad
- Gevolgen voor arbeidsmarktvoorspellingen: Ad versus B en na de Ad gaan werken versus doorgaan met de Bachelor
- Veranderingen in functies op bachelorniveau
- Vraag vanuit het werkveld naar meer maatwerk
- Invoering van het NLQF en de invloed daarvan op de vraag vanuit het werkveld naar andere vormen van scholing
- Rol van beroepsorganisaties en hun eigen scholingsaanbod
- Levenlang ontwikkelen en flexibilisering, gelet op de dynamiek in het werkveld

Rapportje

De uitkomsten van de DvdB worden verwerkt in een rapportje. Dat stuk zal breed worden verspreid, gelet op het feit dat eind van dit jaar de nieuwe Strategische Agenda voor het HO door OCW wordt gepubliceerd. Op die wijze zullen de aanbevelingen niet verloren gaan.

Kosten: 125 euro excl. btw
Aanmelden kan al via info@leido.nl
Afmelden kan kosteloos tot 1 oktober 2019